

Nr 41.

Ankom till riksdagens kansli den 9 mars 1934 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts under tredje huvudtiteln i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag till upplysningsarbete för freden jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

Uti den till riksdagen avlätna, den 3 januari 1934 dagtecknade propositionen angående statsverkets tillstånd och behov har Kungl. Maj:t under tredje huvudtiteln, innefattande anslagen till utrikesdepartementet, föreslagit riksdagen (punkt 16, sid. 22 och 23 av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för samma dag) att till upplysningsarbete för freden för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra anslag av 15,000 kronor.

I samband med Kungl. Maj:ts förslag har utskottet till behandling förehaft *dels* en inom första kammaren av herr *Lindhagen* väckt motion (nr 283), vari hemställts, att riksdagen ville höja anslaget till upplysningsarbetet för freden från 15,000 till 32,000 kronor, särskilt med hänsyn till behovet att bereda icke blott interparlamentariska gruppen utan även övriga enskilda fredsföreningar tillfälle att låta sig representeras vid sina internationella kongresser samt i hemlandet bedriva sådant neutralt upplysningsarbete, som i motionen ifrågasatts;

dels ock en inom andra kammaren av herr *Meyerhöffer m. fl.* väckt motion (nr 184), vari hemställts, att riksdagen ville avslå Kungl. Maj:ts förslag att till upplysningsarbete för freden anvisa ett extra anslag av 15,000 kronor.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina framställningar, får utskottet hänvisa till motionerna.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag anvisade 1933 års riksdag till upplysningsarbete för freden för budgetåret 1933/1934 ett extra anslag av 15,000 kronor. Under de närmast föregående åren hade för samma ändamål beviljats högre anslagsbelopp, nämligen 32,000 kronor för budgetåren 1930/1931 respektive 1931/1932 och 25,000 kronor för budgetåret 1932/1933.

Årets anslag har disponerats på sådant sätt, att Informationsbyrån för fredsfrågor och mellanfolkligt samarbete tilldelats 9,000 kronor, att 1,300 kronor ställts till ministerns för utrikes ärendena förfogande för att utanordnas såsom stipendier åt studerande vid universiteten samt högskolorna i Stockholm och Göteborg för studier av Nationernas förbunds verksamhet samt att av återstående 4,700 kronor utdelats följande bidrag, nämligen till Svenska

föreningen för Nationernas förbund 2,000 kronor, Svenska sektionen av internationella kvinnoförbundet för fred och frihet 1,500 kronor, Svenska skolornas fredsförening 500 kronor samt Internationella fredsbyrån i Genève 700 kronor.

Från vissa av nämnda organisationer och sammanslutningar hava, meddelar departementschefen, numera ingått till Konungen ställda framställningar avseende bidrag av det anslag för nu förevarande ändamål, som må kunna av riksdagen anvisas för budgetåret 1934/1935. Sålunda har Informationsbyrån för fredsfrågor och mellanfolkligt samarbete hemställt om 15,000 kronor, Svenska föreningen för Nationernas förbund om 5,700 kronor, Svenska sektionen av internationella kvinnoförbundet för fred och frihet om 3,000 kronor samt Svenska skolornas fredsförening om 1,000 kronor.

Då, såsom av det anförda framginge, anslaget för upplysningsarbete för freden under de tvenne senaste åren successivt nedskurits från 32,000 till 15,000 kronor, har, framhåller departementschefen, anledningen därtill varit av statsfinansiell natur. Någon ytterligare nedsättning ansåge sig departementschefen icke kunna förorda.

Utskottet.

Utskottet har icke funnit anledning frångå Kungl. Maj:ts förslag och anser sig följaktligen böra tillstyrka anvisande av ett extra anslag å 15,000 kronor för budgetåret 1934/1935 till upplysningsarbete för freden. Härav följer, att utskottet avstyrker såväl herr Meyerhöffers m. fl. motion (II: 184) som den av herr Lindhagen väckta motionen (I: 283).

Beträffande användningen av anslaget torde det böra liksom hittills ankomma på Kungl. Maj:t att fördela de anvisade medlen efter i huvudsak samma grunder, som vunnit tillämpning vid fördelningen av anslaget för budgetåret 1933/1934. Dock vill utskottet som sin mening framhålla, att särskilt sådana sammanslutningar böra erhålla understöd, vilka i vårt land vilja sprida upplysning om fredsarbetets mål och medel eller hava till uppgift att samarbeta med motsvarande organisationer i utlandet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å såväl herr Meyerhöffers m. fl. motion II: 184 som herr Lindhagens motion I: 283 må till *upplysningsarbete för freden* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra anslag av 15,000 kronor.

Stockholm den 9 mars 1934.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Hamrin*, *Lindblad*, *Bergqvist*, *Olof Olsson*, *Svensson* i Kompersmåla, *Nilsson* i Malmö, *Oscar Olsson*, *Bagge*, *Asplund*, friherre *Lagerfelt*, *Pålsson* och *Nilsson* i Fredriksfält; samt

från andra kammaren: herrar *Anderson* i Råstock, *Holmgren*, *Strindlund*, *Törnkvist* i Karlskrona, *Persson* i Fritorp, *Eriksson* i Stockholm, *Jonsson* i Eskilstuna, *Andersson* i Prästbol, *Norsell*, *Skoglund*, *Olofsson* i Digernäs och *Andersson* i Ovanmyra.

Reservationer:

1) av herrar *Bergqvist*, *Svensson* i Kompersmåla, *Bagge*, friherre *Lagerfelt*, *Holmgren*, *Persson* i Fritorp och *Skoglund*, vilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Under uttalande av sin anslutning till de synpunkter, som kommit till uttryck i den av herr Meyerhöffer m. fl. väckta motionen (II:184), anser utskottet sig icke kunna tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag om beviljande av ett anslag å 15,000 kronor för upplysningsarbete för freden. Härav följer, att utskottet jämväl avstyrker den av herr Lindhagen i ämnet väckta motionen.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må med bifall till herr Meyerhöffers m. fl. motion II:184 avslå såväl Kungl. Maj:ts förslag som herr Lindhagens motion I:283 rörande anslag till upplysningsarbete för freden.»

2) av herr *Hamrin*, som ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Vid företagen närmare granskning av verksamheten utav de organisationer, vilka innevarande budgetår kommit i åtnjutande av statsbidrag, har utskottet i fråga om Informationsbyrån för fredsfrågor och mellanfolkligt samarbete kommit till den uppfattningen, att byrån icke motsvarat de förväntningar, som ställts på densamma. Då byrån för sin tillvaro torde vara till stor del beroende av statsunderstödet, skulle den måhända komma i ett prekärt läge, om anslaget indroges med innevarande budgetårs utgång. Med anledning härav vill utskottet förorda, att byrån för nästkommande budgetår beviljas statsbidrag med högst 4,500 kronor eller alltså med högst hälften av nu utgående bidrag.

Genom den föreslagna nedsättningen av bidraget till informationsbyrån bör anslaget till upplysningsarbete för freden för nästa budgetår kunna begränsas till 10,000 kronor.

Av den ståndpunkt, utskottet således intagit, följer, att utskottet avstyrker såväl herr Meyerhöffers m. fl. motion (II:184) som den av herr Lindhagen väckta motionen (I:283) om höjning av fredsanslaget.

Beträffande användningen i övrigt av anslaget torde det böra liksom hittills ankomma på Kungl. Maj:t att fördela de anvisade medlen efter i huvudsak samma grunder som vunnit tillämpning vid fördelningen av anslaget för budgetåret 1933/1934. Dock vill utskottet som sin mening framhålla, att särskilt sådana sammanslutningar böra erhålla understöd, vilka i vårt land vilja sprida upplysning om fredsarbetets mål och medel eller hava till uppgift att samarbeta med motsvarande organisationer i utlandet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å såväl herr Meyerhöffers m. fl. motion II: 184 som herr Lindhagens motion I: 283, må till *upplysningsarbete för freden* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra anslag av 10,000 kronor.»

3) av herrar *Nilsson* i Fredriksfält och *Strindlund*, vilka ansett, att utskottet bort hemställa,

att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å såväl herr Meyerhöffers m. fl. motion II: 184 som herr Lindhagens motion I: 283 må till *upplysningsarbete för freden* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra anslag av 2,500 kronor.